Raadsvergadering d.d. 16 december 2021

Voorstelnummer 105-2021
Agendanummer 12
Zaaknummer Z21094951
Onderwerp: Evaluatie subsidiebeleid Edam-Volendam en onderzoek mogelijkheden verlaging subsidiemiddelen (uitvoering motie)
Portefeuillehouder: Wethouder Schutt

Aan de raad.

Gevraagde beslissing

- kennis te nemen van de evaluatie en de conclusies inzake doelmatigheid en doeltreffendheid van het subsidiebeleid Edam-Volendam 2020/2021 (uitvoering eerste deel motie 5 november 2020);
- de discussie over de omvang van de subsidiemiddelen en een eventuele bezuiniging daarop te voeren in het kader van de aangekondigde herijking van het beleid in het sociaal domein.

Samenvatting

Op 5 november 2020 heeft uw raad een motie aangenomen, waarbij het college is opgedragen voor het zomerreces het subsidiebeleid te evalueren en een nieuw onderscheid te maken, waarbij wordt gekeken naar reële mogelijkheden om de subsidiemiddelen te verlagen.

Uw opdracht bestaat uit twee onderdelen:

1. Evaluatie van het subsidiebeleid en maken van een nieuwe indeling voor subsidiëring.
2. Onderzoek naar reële bezuinigingsmogelijkheden op het subsidiebudget (a technisch, b omvang en c tijdlijn).

De twee onderdelen zijn afzonderlijk uitgewerkt in een evaluatie van het subsidiebeleid conform de wettelijke verplichting (bijlage 2) en in een onderzoek naar bezuinigingsmogelijkheden op subsidies met inachtneming van de geldende wettelijke kaders (bijlage 3).

Onderbouwing en alternatieven

Los van de motie is de evaluatie van het subsidiebeleid een wettelijke verplichting. De evaluatie is onder verantwoordelijkheid van het college uitgevoerd.
De uitkomsten van het door ons uitgevoerde onderzoek laten zich vertalen in een tweetal dilemma's die ten grondslag liggen aan het voorliggende voorstel aan uw raad.

Dilemma 1

Subsidie is een middel om beleidsdoelstellingen te bereiken. Het inzetten van het subsidie-instrument is dus volgend. In september 2020 is aan uw raad het rapport "Stilstaan om vooruit te gaan" door bureau N. van der Laar gepresenteerd. Aangegeven is onder andere dat de sectorale beleidsnota's onvoldoende zijn om beleidsinstrumenten toe te kunnen passen. De uitgangspunten van het subsidiebeleid vinden nog geen of onvoldoende neerslag in de sectorale beleidsnota's. Inmiddels is al een verbetertraject ingezet om te komen tot een integraal beleid, dat hieraan voldoet. Op basis daarvan kunnen meer beleidsmatige keuzes worden gemaakt over de inzet van subsidiemiddelen en kunnen doelgericht doorvertalingen van de uitgangspunten van het subsidiebeleid daarin worden verwerkt.

©ev 2020

Wij stellen daarom aan uw raad voor de gewenste discussie over de inzet van subsidiemiddelen te koppelen aan de vaststelling van dit nieuwe integrale beleid. Tenslotte is de inzet van het subsidie-instrument daaraan volgend en niet leidend.

Dilemma 2:
Er is een begin gemaakt om te komen tot gemeentelijk (maatschappelijk) accommodatiebeleid. De wijze waarop de gemeente onderdak geeft aan verenigingen, instellingen e.d. en deze faciliteert is divers en verschillend. Het is wenselijk om hierin een vaste lijn te bepalen. De daarbij te maken keuzes kunnen ook leiden tot andere wijzen van financiering, (aanvullende) subsidiëring, onderhoud e.d.

Wij stellen daarom aan uw raad voor om ook het in ontwikkeling zijnde accommodatiebeleid te betrekken bij de vraag hoe en in welke omvang het subsidie-instrument in te zetten.

Financiële aspecten
Dit voorstel heeft geen financiële consequenties.

Personele aspecten
Dit voorstel heeft geen personele consequenties.

Risico's
geen

Gevolgde procedure
De evaluatie van het subsidiebeleid is gestart met een analyse van de voornaamste documenten, waaronder de Algemene subsidieverordening 2016, de nota 'Subsidiebeleid Edam-Volendam' en de diverse subsidieregelingen. De landelijke wetgeving is als normenkader meegenomen. Vervolgens is een ruime selectie gemaakt van te onderzoeken subsidiedossiers, om een zo volledig mogelijk beeld te kunnen vormen van de uitvoeringspraktijk.
Verder is onderzocht welke ervaringen de externe en interne gebruikers hebben gemaakt.
Daarna zijn de ontwikkelingen van de subsidie uitgaven en de verdeling per beleidsveld en de soort subsidie in kaart gebracht.

De nu uitgevoerde evaluatie van het subsidiebeleid sluit aan bij de eerder uitgevoerde rekenkameronderzoeken met betrekking tot het subsidiebeleid.

Burgerparticipatie, inspraak, zienswijzen en communicatie
Aan de subsidierelaties is ten behoeve van de evaluatie van het subsidiebeleid naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het subsidiebeleid 2020/2021 een vragenlijst gestuurd. De zienswijzen, ervaringen en antwoorden van de gesubsidieerde partijen zijn meegenomen in het onderzoek en de op basis daarvan getrokken conclusies.

Bij het onderzoek met betrekking tot het tweede deel van uw opdracht zijn tot nu toe nog geen externe partijen betrokken. Om meer inzicht in de mogelijkheden en de gevolgen van een bezuiniging op subsidies voor het aanbod en de kwaliteit van activiteiten te krijgen, wordt wel voorgesteld de organisaties in het voortraject te betrekken.

©ev 2020

Rapportage, verantwoording en evaluatie
Het subsidiebeleid dient na vier jaar, in 2025, opnieuw te worden geëvalueerd.

Bijlagen
1. Kopie motie van 5 november 2020
2. Deel 1 motie: Evaluatie subsidiebeleid gemeente Edam-Volendam 2020/2021
3. Deel 2 motie: Onderzoek bezuinigingsmogelijkheden
4. Nota subsidiebeleid gemeente Edam-Volendam

Aanvullende toelichting op vraagstelling, context en maatschappelijke meerwaarde
1. Evaluatie subsidiebeleid
De uitkomsten van de evaluatie kunnen als volgt worden samengevat:

- De uitgangspunten uit het subsidiebeleid van 2016 kunnen nog steeds als waardevol worden beschouwd en behoeven derhalve geen herijking om een effectieve subsidieverstrekking mogelijk te maken. Zij bieden de mogelijkheid tot sturen op meetbaarheid, doeltreffendheid en doelmatigheid. Deze uitgangspunten zijn volledig en consistent uitgewerkt in de Algemene subsidieverordening (Asv). In de Asv wordt bovendien een verband gelegd met de overkoepelende wetgeving. Voor de diverse subsidieregelingen geldt dat zij juridisch/technisch up to date zijn. In de subsidieregelingen zijn diverse activiteiten beschreven die naar alle verwachting een bijdrage aan de leefbaarheid en de sociale cohesie kunnen leveren. In de sectorale beleidsnota's is echter niet of nauwelijks beschreven waaraan deze activiteit concreet moet voldoen. De beoordeling van een voor subsidiering voorgestelde activiteit vindt daarom niet op basis van vooraf vastgestelde toetsingscriteria uit een beleidsnota plaats, maar lijkt te gebeuren door het werkveld. De subsidieregelingen moeten daarom als "aannemelijk" doeltreffend worden beschouwd.
- De uitgangspunten van het subsidiebeleid vinden nog geen of onvoldoende neerslag in de sectorale beleidsnota's. In de sectorale beleidsnota's ontbreken een duidelijke probleembeschrijving -de nulmeting-, een beleidstheorie, SMART gemaakte doelen en resultaten en meetindicatoren aan de hand waarvan de voortgang van het beleid door de toepassing van subsidie als instrument kan worden gemonitord en beoordeeld.

Conclusie:
De conclusie dat het sectorale beleid gebreken vertoont is ook eerder al gedeeld in een presentatie aan de raad op 3 september 2020 (conclusies uit het rapport "Stilstaan om vooruit te komen"). Mede aan de hand van deze uitkomsten moet in het kader van de evaluatie worden geconcludeerd dat de doelmatigheid en doeltreffendheid van het subsidiebeleid niet expliciet kan worden vastgesteld omdat de sectorale beleidsnota's daarvoor onvoldoende aanknopingspunten bieden.

Het subsidiebeleid formuleert geen eigen doelen en resultaten, maar hanteert uitgangspunten. Een ander onderscheid (indeling van de uitgangspunten) zal geen verschil maken, want de huidige uitgangspunten bieden nu al voldoende ruimte om door aanpassingen van doelen en resultaten of doelgroepen in de sectorale beleidsnota's tot een kosten efficiëntere uitvoering te komen.

3. Onderzoek bezuinigingsmogelijkheden
Daarnaast vraagt uw raad aan het college onderzoek te verrichten naar mogelijkheden tot verlaging van de subsidiemiddelen.
Om de vragen van deel twee van de motie te kunnen beantwoorden moet worden onderzocht:
1. welke technische mogelijkheden bestaan om subsidiemiddelen te verminderen,

©ev 2020

2. met welke wet- en regelgeving hierbij rekening moet worden gehouden;
3. welke maatregelen instellingen en verenigingen zullen nemen om de subsidiekorting op te vangen;
4. tot welke (maatschappelijke) effecten deze maatregelen voor de inwoners, de gebruikers van de voorzieningen zullen leiden;
5. hoe het sectorale beleid zo kan worden aangepast of slimmer worden ingericht dat zoveel mogelijk de verwachte negatieve effecten kunnen worden voorkomen.

Binnen onze gemeente worden jaarlijks activiteiten van ruim zestig organisaties en eigenaren van monumenten ter realisatie van gemeentelijk beleid gesubsidieerd. Het activiteitenaanbod is divers en richt zich op verschillende doelgroepen. Zo is het mogelijk dat organisaties ook verschillende activiteiten ontplooien, die worden gesubsidieerd.
Anders dan bij inkoop komt het initiatief uit de samenleving en bepaalt de subsidieaanvrager hoe en welke activiteit hij uitvoert. De gemeente beoordeelt aan de hand van vooraf opgestelde kaders en toetsingscriteria of de activiteit naar verwachting zal bijdragen aan het realiseren van beleid. De organisaties zullen bij minder subsidie-inkomsten daarom zelf bepalen ten laste van welke aspecten zij een subsidiekorting willen opvangen en of zij de activiteit dan überhaupt nog willen uitvoeren. Wat de consequenties voor het aanbod van activiteiten (kunnen) zijn, indien daarvoor minder subsidie beschikbaar is, is niet goed in beeld te brengen zonder evaluatie van het huidige sectorale beleid en overleg hierover met de betrokken organisaties.

Edam-Volendam, d.d. 28 september 2021

Het college van burgemeester en wethouders van Edam-Volendam,

de secretaris, de burgemeester,
H. van der Woude L.J. Sievers.

©ev 2020